

II/B/1

A. Cerrahoğlu, KATKI

261

[Teşkilât-olmalı]

TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI NİZAMNAMESİ

Fırka Âzâsı ve Namzetleri

1 — Fırka Programını kabul eden, Fırka teşkilâtından birinde çalışan, Fırkanın mukarreatına itaat ve inkiyâd eyliyen ve âzâlık ücretini tediye eden kimseler Fırka âzâsıdır.

2 — Fırkaya dahil olacak kimselerin evvelâ Fırkaya namzetlikleri âzâdan ikisi tarafından tahriri tavsiyenâme ile vazedilir ve namzetlik müddeti zarfında yapılacak tahkikat ile mahallî teşkilâtın İdare Heyeti tarafından kabul edilir. Ancak Merkez-i Umumînin tasdik etmediği âzâ, âzâlık sıfatını muhafaza edemez.

3 — Teşkilâtın birine mensup âzâdan biri diğerinin daire-i faaliyetine dahil olmak istediği takdirde evvelce mensup olduğu teşkilâtın muvafakatnâmesini istihsâl etmek mecburiyetindedir.

4 — Firkadan ihraç olunacak âzâ hakkında her teşkilâtın mâfevki bulunan mahaldeki İdare Heyetinin istihsâl olunacak kararı Merkez-i Umumîce tasdik edilmek lâzımdır. Mamafih mâfevk İdare Heyetinin kararı lâhik olduktan sonra Merkez-i Umumîden tasdikine kadar dahi bu âzâ Fırka işlerine karıştırılmaz.

5 — İşçi ve köylüler için namzetlik müddeti azamî bir ay, diğer âzâ için azamî üç aydır.

6 — Namzetler Fırka teşkilâtının heyet-i umumîyesine re'y-i istişari iştirak edebilirler.

7 — Namzetler dahi diğer âzâ gibi mensup oldukları teşkilâtın veznesine aidat itasile mükelleftirler.

Teşkilât

8 — Fırka teşkilâtının kaide-i esasiyesi meşruti fakat şedit bir merkeziyettir.

9 — Her kariyede Fırka Teşkilâtı Fırkanın âzâsınca müntehap 3-5 kişilik bir kariye İdare Heyeti tarafından, her kazada Kariye Heyetlerince kaza âzâları arasından müntehap 5-7 kişilik bir Kaza İdare Heyeti tarafından, her vilâyette kazalar İdare Heyetlerince Vilâyet âzâları arasından müntehap 9-12 kişilik bir Vilâyet İdare Heyeti tarafından tedvir olunur.

10 — Vilâyet İdare Heyetleri tarafından intihap edilecek birer murahhasın mürekkep muntika İcra Komiteleri her İdarî Muntika-i Teftişiyenin en yüksek merciidir. Muntika İcra Komiteleri Merkez-i Umumiden gönderilecek bir Müfettişin taht-ı riyasetindedir.

11 — Vilâyet İdare Heyetlerinden Merkez-i Umumice tayin edilecek birer âzâ Murahhas-ı Mes'ûl vazife ve selâhiyatını haiz olup Muntika İcra Komiteleri ile muhabere eder. Vilâyetten Dûn teşkilâtın murahhasları yoktur. Muhaberatı İdare Heyeti Reisi ile âzâdan biri müştereken imza etmek suretile tedvir ederler.

12 — Karye, kaza vilâyet âzâlarının umumu, senede bir defa, mayısta Kongre akdederler. İlk Kaza Kongreleri mayısın ilk haftasında açılır. Diğerlerinin küşad ve içtima zamanları Merkez-i Umumî ile bilmuhabere kararlaştırılır.

13 — Kaza Kongreleri her nahiyeden müntehap bir murahhasın kaza merkezinde içtimaından, Vilâyet Kongreleri her kazadan müntehap ikişer murahhasın vilâyet merkezinde içtimaından tereküp eder. Muntika İcra Komiteleri Merkez-i Umuminin doğrudan doğruya şubâtı addolunarak hareketleri Umumî Kongrede murakabe olunur. Binaenaleyh Muntika Kongreleri yoktur.

TÜRKİYE SÖZLEŞME VAKFI

14 — Fırkanın Umumi Kongresi vilâyetlerden intihap ve i'zâm olunacak birer murahhasla Fırka mebuslarından ve Fırkanın teşkilâtlarına dahil Vekil ve Komiserlerden teşekkül eder. İçtima müddeti azamî iki aydır.

15 — Kongreler mukarreatı iki kısımdır: Bir kısmı muntika İcra Komitelerinin ve Merkez-i Umumînin tasdiki ile derhal tatbik, diğer kısmı Umumi Kongrenin tasvibine ta'lik olunur. Bunları tefrik Merkez-i Umumiye ait ve mesuliyet ona racidir.

16 — Kongrelerin fevkalâde içtimaa daveti Merkez-i Umumînin kararına vabestedir. Bu halde lâakal on beş gün evvel ilân olunur.

17 — Umumi Kongrenin başlıca vezâifi bil'umum merkezlerin ve müessesatın hesabâtını rüyet ve tetkik etmek, Merkez-i Umumi ile İcra Komitelerinin faaliyetini mutazammın raporu tetkik ve Fırkanın mesaili umumiyesini ilk Kongrenin inikadına kadar murakabe eylemek, Fırka Programını tetkik ve tasdik etmek, mesaili câriye-i siyasiye hakkında Fırkanın takip edeceği hatt-ı hareketi tayin eylemek, Merkez-i Umumiye intihap etmektir.

18 — Merkez-i Umumi otuz kişiden mürekkep olup beş şubeye münkasemdir. Fırkanın müessisleri bu şubelerde çalışacak yoldaşları intihap edecektir.

a — Köylü ve Arazi Şubesi: Köylünün saadeti ve arazinin millileştirilmesi işleriyle iştigale memurdur.

b — Sanayi ve Amele Şubesi: Keza Amele Cemiyetleriyle sanayi şubelerini Fırka Programına tevfikân idareye memurdur.

c — Teşkilât Şubesi: Fırkanın teşkilâtile meşgul olur.

d — Neşriyat ve İrşadat Şubesi: Komünizm esaslarına muvafık neşriyat irşadat ile iştigal eder ve propaganda teşkilât ve müessesatını tedvir eder.

e — Umur-u Askeriye Şubesi: Ordunun islâhı ve millileştirilmesi esaslarının tanzimi ile işğal eyler.

19 — Merkez-i Umumînin muhaberâtı bir Kâtib-i Umumî tarafından tedvir olunur.

20 — Merkez-i Umumî lâakal ayda bir defa heyet-i umumîyesi ile içtima ederek müessislerden ibaret daimî icra heyetinin vezaifinin ve her şubede ihzar edilen işleri müzakere eyler.

21 — Bilumum teşkilât muvacehesinde Fırkayı temsil eden daimî İcra Heyetidir.

22 — Her teşkilâtın tasdikine kadar mafevk teşkilâtın muvafakâtı ile kendisine mahsus mühür yaptırabilir. Mühürler Merkez-i Umumî'den verilen nümune dairesinde aynı şekilde olacaktır.

23 — Fırka dahilindeki inzibatı Daimî İcra Heyeti temin eder. Bu itibar ile Fırkanın Daimî heyet-i adulü mahiyetindedir.

24 — Teşkilâtın her biri ayda bir defa mafevk teşkilâtı bir raporla teşebbüsünden ve ahval-i umumiye-den haberdar etmeğe mecburdur.

25 — Fırka müfettiş ve memurlarının kadrosu ayrıca ihtiyaca göre tanzim ve bütçesi meyanında Kongrece tasdik olunur.

26 — Aidatın yüzde ellisi Merkez-i Umumî veznesine irsal olunur. Mütebaki yüzde ellisi ihtiyacı ma-halliyeye sarf edilir.

27 — Fırka her türlü merasim ve teşrifatı ilga etmiştir. Âza yoldaş namıyla yâd olunur.»

Türkiye Komünist Fırkası Nizamnamesi'nin üyelik ve organizasyonla ilgili maddelerini, yukarda, belge olarak, aynen sunmuş bulunuyoruz.

Bundan sonra, adliye ve eğitim işleriyle din ve mezhep işlerine ve ekonomiye ait maddeler geliyor.

Kerem Sadı'nda bu metni Anadolu'da Yeni Gün'ün hangi sayısından aldığını saptayamadım. "Teşkilât Nizamnamesi"nin tamamını bu kadar almış. Ancak, yazar, resmî TKF'nin ~~Aynı yazar~~ önyazın niteliğindeki asıl "Nizamname"sinin 18. maddeden başlayan ikinci bölümünü bu belgenin devamı sanmakla yanıltmıştır. İtibaren "Umur-u Adliye" ile "Nizamname"nin "Siyaset-i Umumiye", "Münasebat-ı Milliye" ve "Umur-u Askeriye" fasıllarını

